

US22013846

Potvrzení o doručení dokumentu

Organizace: Ústavní soud

Základní údaje

Číslo podání: US CKDP 0004020/22

Odesílatel: Zdeněk Koudelka - Advokát Zdeněk Koudelka

Věc: Návrh na zrušení části pandemického zákona

Doručeno: 4. 3. 2022 10:54:45

K Rukám:

ID zprávy: DZ-152467

Do vlastních rukou: Ne

Email/DS: sjic8ry

Spisová značka:

SP. Zn. Odesílatele:

Nepředchází

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	- 4 -03- 2022 1
11:11 PM	krát Přílohy: 2
Vyřizuje:	

Seznam validací

Výsledek	Soubor	Subjekt certifikátu	Vystavitel
Příloha je validní	220304-Návrh-na-zrušení-zákona-pandemického.docx		
Příloha je validní	Podpisová-listina-poslanci.pdf		
Neobsahuje žádné podpisy	Podpisová-listina-poslanci.pdf		
Příloha je validní	220228-Plná-moc-Vondráček.pdf		
Neobsahuje žádné podpisy	220228-Plná-moc-Vondráček.pdf		
Podpis je platný	PrijataDZ.zfo	SERIALNUMBER=S91490, CN=Informační systém datových schránek - produkční prostředí, O=Ministerstvo vnitra České republiky, OID.2.5.4.97=NTRCZ-00007064, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ

Advokát Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

Adresa: Optátova 46, 637 00 Brno
mobil: 774 915 919, e-mail: advokat@zdenekkoudelka.cz, www.zdenekkoudelka.cz
IČO: 63389096, evidenční číslo advokátní komory 04176

4. 3. 2022

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno

ÚSTAVNÍ SOUD Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	- 4 -03- 2022 1
krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

Návrh na zrušení části pandemického zákona Žádost o přednostní projednání

Navrhovatel: Skupina 57 poslanců

Sněmovní 4, 118 26 Praha

Za skupinu jedná poslanec Radek Vondráček

Zastoupen: Advokát Zdeněk Koudelka, Optátova 46, 637 00 Brno

Účastník řízení: 1. Poslanecká sněmovna Parlamentu
Sněmovní 4, 118 26 Praha

2. Senát Parlamentu
Valdštejnské n. 4, 118 01 Praha

Přílohy:

- 1. Podpisová listina poslanců (38+19=57)*
- 2. Plná moc*

Nepředchází

1. Předmět návrhu

Navrhovatel navrhuje zrušení některých částí zákona č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu č. 4/2022 Sb. a zákona č. 39/2022 Sb. (dále též pandemický zákon) a to konkrétně:

- § 2 odst. 2 písm. b) a c),
- v § 2 odst. 2 písm. d) slova "sportoviště ve vnitřním prostoru stavby, venkovního sportoviště",
- § 2 odst. 2 písm. e) a f),
- v § 2 odst. 2 písm. k) slova "nebo stanovení podmínek",

- § 2 odst. 2 písm. m)-v),
- § 8a,
- v § 10 odst. 1 slova „nebo podle § 69 odst. 1 písm. b) nebo i) zákona o ochraně veřejného zdraví, jehož účelem je likvidace epidemie COVID-19 nebo nebezpečí jejího opětovného vzniku“,
- § 10 odst. 2 písm. f),
- § 10 odst. 3,
- § 11 odst. 3.

Navrhovatel navrhuje zrušení jen části ustanovení doplněné do pandemického zákona zákonem č. 39/2022 Sb., byť napadá neústavnost jeho projednávání v Poslanecké sněmovně a je tedy dán důvod pro zrušení všech změn doplněných zákonem č. 39/2022 Sb. Důvodem tohoto postupu je, že některé změny mají legislativně technický charakter či jsou pro osoby výhodnější (pokuty).

2. Dotčené ústavní předpisy

Navrhovatel namítá, že napadenými usneseními a napadeným postupem při schvalování zákona v Poslanecké sněmovně byly porušeny

- a. čl. 1 Ústavy č. 1/1993 Sb., který stanoví, že ČR je demokratický právní stát,
- b. čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (Listiny), které stanoví, že státní moc lze uplatnit jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon,
- c. čl. 6 Ústavy, který stanoví, že rozhodování většiny dbá ochrany menšin,
- d. čl. 21 odst. 1 Listiny, podle nějž mají občané právo podílet se na správě věcí veřejných skrze své zástupce-poslance a z toho plyne právo poslanců vykonávat svůj mandát při správě věcí veřejných, tedy i podílet se na schvalování zákona v řádném, zákonem upraveném procesu, protože povinnost postupu podle zákona je i ústavním principem,
- e. čl. 8 odst. 1 (osobní svobody), čl. 14 odst. 1 (svobody pohybu a pobytu) a čl. 26 (svoboda podnikání) Listiny.

3. Stav legislativní nouze

Zákon č. 39/2022 Sb. byl schválen ve stavu legislativní nouze, pro který však nebyly splněny materiální podmínky, což ve svém důsledku zakládá protiústavnost jím měněných a doplněných částí v pandemickém zákoně pro rozpor s čl. 1 Ústavy č. 1/1993 Sb., který stanoví, že ČR je demokratický právní stát, čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (Listiny), které stanoví, že státní moc lze uplatnit jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, čl. 6 Ústavy, který stanoví, že rozhodování většiny dbá ochrany menšin, čl. 21 odst. 1 Listiny, podle nějž mají občané právo podílet se na správě věcí veřejných skrze své zástupce-poslance a z toho plyne právo poslanců vykonávat svůj mandát při správě věcí veřejných, tedy i podílet se na schvalování zákona v řádném, zákonem upraveném procesu, protože povinnost postupu podle zákona je i ústavním principem.

To, že pandemický zákon má omezenou účinnost do 28. 2. 2022 bylo známo celý rok, tedy nešlo o žádnou nečekanou a překvapivou skutečnost, na kterou by se muselo reagovat stavem

legislativní nouze. I kdyby tomu tak bylo, mohla vláda předložit jen novelu týkající se účinnosti a ostatní změny, které se týkají práv a povinností všech osob na území ČR projednávat v běžném schvalovacím procesu.

V době, kdy byl ve stavu legislativní nouze zákona schvalován, byla a nadále je epidemie covid na ústupu a zdůvodnění vlády, že je to pojistka, kdyby náhodou na podzim byla nějaká další vlna, dokazuje, že nešlo o aktuální potřebu. Přimo při projednávání zákona prohlásil ministr zdravotnictví, že se vše bude rozvolňovat.¹ Premiér Petr Fiala pro Český rozhlas k pandemickému zákonu uvedl: „*Neznamená to, že ho budeme používat. Já doufám, že od března vůbec už nikdy používat...*“² To, že zákon není potřeba a tedy není třeba ani stav legislativní nouze, fakticky potvrdil Senát, když návrh zákona zamítl.

Další konkrétní vada je, že předsedající nenechal hlasovat po vrácení zákona ze Senátu do Poslanecké sněmovny o tom, zda stav legislativní nouze trvá. Stav legislativní nouze je mimořádným legislativním procesem, v němž jsou omezena práva jednotlivých poslanců vystupovat a debatovat. Je zřejmé, že tato práva jsou omezována u vládního návrhu fakticky ve vztahu k opozici, tedy se věc dotýká podstaty demokratického parlamentarismu, což je podstatná záležitost demokratického právního státu. Je tak narušen princip parlamentního pluralismu

Je zřejmé, vláda sama přiznávala situaci, že epidemie ustupuje a i při mnohem vyšším ohrožení by vládě stačilo dříve původní znění pandemického zákona. Tedy projednávání jeho zpřísnění zavedením možnosti nových omezení pro občany (§ 2 odst. 2 pandemického zákona ve znění zákona č. 39/2022 Sb.) nebylo ve stavu legislativní nouze důvodné. Navíc sama vláda dosud žádné z těchto zpřísnění nevyužila a ani to nyní neplánuje. Takže stačilo případně jen prodloužit účinnost původního pandemického zákona. Pakliže však vláda požádala o stav legislativní nouze, musí uvážlivě obsah takového zákona upravit tak, aby v něm byly věci jen nezbytně nutné a naléhavé. Je zřejmé, že v případě zákona č. 39/2002 Sb. tomu tak nebylo.

Ústavní soud k nutnosti bezchybného legislativního procesu uvedl: *"jen v procesně bezchybném procesu (ústavně souladném řízení) lze dospět k zákonnému a ústavně souladnému výsledku (rozhodnutí), a proto procesní čistotě rozhodovacího procesu (řízení) je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost a poskytnout jí důraznou ochranu. Jestliže takto připomenuté zásady vztahují se k ústavnosti řízení před orgány veřejné moci a k jejich v něm vydaným rozhodnutím (ke stanovenému postupu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), není nijakého rozumného důvodu se od těchto zásad odchýlit ve věcech kontroly zákonodárního procesu a v něm přijatých aktů (právních norem), neboť, byť se rozhodovací proces v zákonodárné činnosti do jisté míry liší od rozhodovacích procesů v řízeních před jinými orgány veřejné moci - a v tomto smyslu jej lze chápat jako rozhodovací proces sui generis - vůdčí zásady rozhodování, v němž se dospěje ke konečnému výsledku, jsou v obou případech identické; nadto nelze ztrácet ze zřetele, že důsledky plynoucí ze zákonodárných aktů jsou pro svůj celospolečenský dopad zajisté významnější, než je tomu v případech jednotlivých (vadných) rozhodnutí jiných orgánů veřejné moci. Vystupuje tedy - v zákonodárném procesu - do popředí požadavek stálosti, přesvědčivosti a nezbytnosti právních aktů, na nichž právní stát, a souvztažně také život občanů v něm, spočívá; takovýchto aktů a také dosažení potřebné autority zákonodárných sborů nelze však dosáhnout jinak než respektem k pravidlům (zásadám legislativní*

¹ Válek očekává, že se protiepidemická opatření rozvolní v březnu, 2. 2. 2022, Eurozpravy.cz, <https://eurozpravy.cz/domaci/zdravotnictvi/valek-ocekava-ze-se-protiepidemicka-opatreni-rozvolni-v-breznu.0c715463/>

² Rozhovor Petra Fialy, 28. 1. 2022, i Rozhlas.cz, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-fiala-vlada-koronavirus-omikron-turow-dul-rozhovor-politika-cesko-polsko_2201280605_kth

činnosti), která si ostatně Poslanecká sněmovna jako významný nositel zákonodárné moci pro tuto svou činnost zákonem sama stanovila."³

V jiném nálezu Ústavní soud uvedl: "Adresáti právních norem mají nepochybně právo legitimně očekávat, že případná omezení jejich základních práv provedená zákonem jsou výsledkem diskursu vedeného napříč politickým spektrem, a to diskursu, v němž všichni zúčastnění dostali příležitost se s projednávanou materií podrobně seznámit a informovaně se k ní vyjádřit. Náležitým je tak takový proces, který umožňuje otevřenou diskusi mezi zastánci konkurenčních názorů, včetně názorů menšinových. Proto vystupují do popředí procedury zajišťující jednak slyšení stranám, jednak formální kvalitu zákonodárného díla. Zákonodárná procedura se v této optice stává "skutečným zdrojem legitimacy zákona."⁴

Mezi nejzákladnější práva parlamentní opozice anebo jejích jednotlivých členů, která by měla být v demokratickém právním státě ústavně garantovaná, lze zařadit zejména práva zaručující parlamentní menšině účast na parlamentních procedurách; práva umožňující parlamentní opozici výkon dozoru a kontrolu vládnoucí většiny i vlády samotné. Dále se jedná o práva umožňující parlamentní opozici blokovat či oddalovat rozhodnutí přijímaná většinou. Rada Evropy zahrnuje do okruhu práv parlamentní opozice, která se pojí s její účastí na legislativních procedurách, kromě garance její prosté účasti v parlamentním projednání spojené s možností hlasovat i právo aktivně vystoupit v rozpravě a vyjádřit se k projednávanému bodu či interpelovat zúčastněného člena vlády, dále i garanci možnosti ovlivnit samotnou projednávanou agendu (pořad) následující parlamentní schůze, která by tak neměla být pouze v rukou vládnoucí většiny, včetně možnosti vyvolat mimořádné schůze, docílit zařazení nového bodu na pořad jednání, či naopak možnosti její blokace nebo oddálení projednávání určitého bodu programu cestou tzv. obstrukcí.

Nepřiznání některých práv opozici, resp. faktické znemožňování jejich nerušeného výkonu v důsledku jednání vládnoucí většiny, může vést k oslabení legitimacy výkonu moci, neustálé omezování či dokonce porušování základních demokratických principů může vést i k ohrožení demokratičnosti samotného politického systému. Vládnoucí většina má mít na paměti, že moc nemá navždy a současná vládnoucí většina se může brzy ocitnout v pozici parlamentní menšiny a naopak.⁵

Smyslem stavu legislativní nouze je zabránění nevratným nebo obtížně nahraditelným škodám na základních zájmech lidí i státu. Pakliže předseda vlády i ministr zdravotnictví fakticky zákon pro řešení epidemické situace nevyužívají a mají jej jen jako pojistku, je popřen důvod pro stav legislativní nouze. Vzhledem k okolnosti, že se jedná o institut zkracující proceduru přijetí vládních návrhů zákonů, nezbytně dochází nejen k omezení či zkrácení výše zmíněných práv parlamentní opozice (vynechání prvního čtení, vynechání obecné rozpravy, zkrácení řečnické lhůty na 5 minut atd.), nýbrž v konečném důsledku dochází i k narušení či relativizování výše vyložených demokratických principů ovládajících legislativní proces. To proto, že z důvodu rychlosti přijímání předkládaných vládních návrhů zákonů je znemožněna důkladná příprava a seznámení se s projednávanou materií a celkově jsou omezeny a zkráceny parlamentní procedury i rozpravy. Proto je ústavní požadavek, dle kterého se má stát zákonodárná procedura ovládaná výše uvedenými demokratickými principy "skutečným zdrojem legitimacy zákona", v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze a v něm aplikovaného zkráceného projednání vládních návrhů zákonů závažným způsobem relativizován a narušen. Dochází tak totiž k výraznému omezení potřebné parlamentní rozpravy a debaty a Poslanecká sněmovna se v takové situaci může snadno stát pouhým schvalovatelem vládou předložených návrhů zákonů,

³ Nález Ústavního soudu z 2. 10. 2002, Pl.ÚS 5/02. Obdobně nález Pl.ÚS 77/06.

⁴ Bod 38 odůvodnění nálezu Pl.ÚS 77/06.

⁵ Body 73, 75-76 odůvodnění nálezu Ústavního soudu z 1. 3. 2011, Pl.ÚS 55/10.

aniž by tyto byly podrobeny důkladnému zkoumání a rozvažování, příp. aniž by čelily kritice či přednesení alternativních návrhů, a to nejen ze strany opozice.

Ústava umožňuje zkrácené projednání návrhu zákona jen v době válečného stavu a stavu ohrožení státu podle ústavního zákona o bezpečnosti ČR. Ústavní soud uvedl: „Lze sice připustit, že na úrovni zákona (jednacího řádu) se zakotví další případy, kdy lze zákony projednat ve zkráceném řízení (legislativní nouze), avšak protože jde o úpravu praeter constitutionem a protože smyslem ústavněprávní reglementace zkráceného projednávání je ochrana práv a principů ovládajících legislativní proces v demokratickém právním státě, využití institutu legislativní nouze je možné jen za předpokladu širokého konsenzu v Parlamentu (aklamace, případně alespoň taková většina, která je srovnatelná s většinou vyžadovanou k přijetí ústavního zákona) anebo (a) jen tehdy, kdy typová závažnost situací, v nichž bude legislativní nouze použita, odpovídá závažnosti situacím, s nimiž počítá ústavní pořádek pro zkrácené projednání návrhu zákona (stav ohrožení státu, válečný stav).“⁶

Uvedme, že stav legislativní nouze potvrdila Poslanecká sněmovna jen hlasy vládní většiny hlasováním č. 4 na 8. schůzi 1. 2. 2022.⁷ Pro hlasovalo jen 81 poslanců, tedy méně než polovina sněmovny a nehlasoval nikdo z opozičních stran ANO a SPD. Vůbec se nedá hovořit o nějaké přesvědčivé většině či širokém konsenzu.

Senát zákon 10. 2. 2022 zamítl. Senátní usnesení spolu se zákonem bylo doručeno poslancům 11. 2. 2022. Podle § 97 odst. 3 jednacího řádu Poslanecké sněmovny měl být návrh předložen k novému hlasování poslancům za 10, tedy nejdříve 21. 2. 2022. Ovšem sněmovna již o něm jednala na schůzi 16. 2. a hlasovalo se 18. 2. 2022. Přitom však nebyl potvrzen stav legislativní nouze. Předsedající z vládních stran o tom nenechali hlasovat. Navrhovatel je přesvědčen, že stav legislativní nouze je tak mimořádný institut, navíc oslabený jen zákonnou podstatou bez ústavní opory, že je nutné trvat na tom, že jestliže zákon zamítl Senát, čímž vyjádřil i to, že takový zákon není v dané době potřeba, a když mezi původním hlasováním o stavu legislativní nouze 1. 2. 2022 a schvalováním po vrácení Senátem uběhla doba v týdnech, kdy se zmírňovala epidemie, mělo být potvrzeno to, že nadále trvá stav legislativní nouze. Pokud se tak nestalo, měl být zákon zařazen na jednání sněmovny až po uplynutí doby 10 dnů od doručení senátního usnesení poslancům. Tak se však nestalo. Toto dokresluje situaci, že vládní většina v zásadě zneužila stav legislativní nouze.

Výslovně na nutnost potvrzení stavu legislativní nouze upozornil poslanec Radek Vondráček ve vystoupení na jednání sněmovny 16. 2. 2022. Ovšem přes jeho upozornění a návrh nebylo hlasováno o stavu potvrzení stavu, ale ani o jeho dalším návrhu na zrušení stavu legislativní nouze.⁸

Ministr zdravotnictví Vlastimil Válek tvrdil, že novelu pandemického zákona potřebuje pro opatření v nemocnicích. Ovšem ve vlastní novele pandemického zákona z roku 2022 není o covidových opatřeních v nemocnicích ani slovo. Původní pandemický zákon z února 2021 upravuje možnost zákazu návštěv v nemocnicích nebo zařízení sociálních služeb. Ale je to nadbytečné. I v minulosti byly běžně omezovány návštěvy v případě výskytu chřipky a zákon k tomu nebyl potřeba. Stanoví to ředitel zařízení. Ani dítě ve škole nemůže přijímat návštěvy, ale musí se řídit školním řádem. Chce-li ministerstvo, aby tak nemocnice činily jednotně, může to jako zřizovatel uložit ředitelům státních nemocnic a po domluvě s kraji, to mohou učinit rady krajů vůči krajským nemocnicím. Původní pandemický zákon z února 2021 umožňuje Ministerstvu zdravotnictví přikázat poskytovatelům zdravotnických služeb vyčlenit věcné,

⁶ Bod 80 odůvodnění nálezu Ústavního soudu z 1. 3. 2011, Pl.ÚS 55/10.

⁷ 8. schůze, 4. hlasování, 1. února 2022, 20:42, <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=77566>

⁸ Řeč poslance Radka Vondráčka v Poslanecké sněmovně 16. 2. 2022, <https://www.psp.cz/eknih/2021ps/stenprot/009schuz/s009111.htm>

technické nebo personální kapacity ve zdravotnických zařízeních. I tato pravomoc není v novele pandemického zákona řešena. Tyto věci může rozhodnout ředitel zařízení bez zákona a Ministerstvo zdravotnictví a kraje je mohou po ředitelích vyžadovat jako zřizovatelé a vlastníci. Novela pandemického zákona se řízení nemocnic netýká. I bez zákona dosáhne Ministerstvo zdravotnictví v součinnosti s kraji uplatněním práv zřizovatele požadovaného cíle.

4. Přerušování řečníka a nezákonné schválení jednání a hlasování po 21. hodině

Při schvalování zákona č. 39/2022 Sb. po vrácení do Poslanecké sněmovny Senátem, která jej zamítl došlo k porušení pravidel dle jednacího řádu, což ve svém důsledku zakládá protiústavnost jím měněných a doplněných částí v pandemickém zákoně pro rozpor s čl. 1 Ústavy č. 1/1993 Sb., který stanoví, že ČR je demokratický právní stát, čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (Listiny), které stanoví, že státní moc lze uplatnit jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, čl. 6 Ústavy, který stanoví, že rozhodování většiny dbá ochrany menšin, čl. 21 odst. 1 Listiny, podle nějž mají občané právo podílet se na správě věcí veřejných skrze své zástupce-poslance a z toho plyne právo poslanců vykonávat svůj mandát při správě věcí veřejných, tedy i podílet se na schvalování zákona v řádném, zákonem upraveném procesu, protože povinnost postupu podle zákona je i ústavním principem.

Podle § 53 jednacího řádu Poslanecké sněmovny končí jednání Poslanecké sněmovny v 21 hodin. Přičemž o návrzích zákonů může hlasovat jen do 19 hodin. Sněmovna se může usnést jinak. Na jednání 15. 2. 2022 bylo odhlasováno prodloužení jednání i s možností hlasování po 21 hodině. Toto rozhodnutí bylo dosaženo proradným jednáním předsedajícího místopředsedy Jana Skopecka z vládní ODS. Ten v 19:53 h přerušil projev opozičního poslance a předsedy SPD Tomia Okamury s tím, že v jednací sále se nenachází žádný člen vlády. Je pravdou, že je přijato procesní usnesení, že by vláda měla být zastoupena na jednání sněmovny. Ovšem Tomio Okamura o toto přerušování neřekl.

Navrhovatel má za to, že šlo o předem domluvené jednání, kdy ministři schválně odešli z jednacího sálu, aby měl místopředseda Skopecek záminku k přerušování projevu poslance Okamury a přerušování jednání na 10 minut s důvodem, že se mají dostavit ministři. Po zahájení přerušování jednání nedal místopředseda Skopecek slovo pro Tomia Okamury k pokračování jeho řeči, ale nejprve přečetl omluvy z jednání a následně přečetl procedurální návrh pěti předsedů poslaneckých klubů, aby se jednalo a meritorně o zákonu hlasovalo i po 19, 21 i 24 hodině. Tedy včetně povolení jednání po 19 hodině, když již bylo po 20. hodině a tedy návrh byl evidentně retroaktivní.

Tento návrh nebyl načten na mikrofon žádným z navrhuječích předsedů klubů. Byl následně většinou vládních poslanců přes protesty opozice prohlasován v hlasování č. 5⁹ většinou 98 hlasů (původní hlasování č. 2 bylo zpochybněno poslancem ANO Králíčkem a námitka uznána).

Smyslem uvedeno postupu předsedajícího bylo i za cenu přerušování projevu opozičního poslance dosáhnout odsunutí řádného ukončení schůze ve 21 hodin a nočním jednáním vyčerpat fyzicky poslance opozice a dosáhnout uzavření rozpravy. Přitom samotná vládní většina pak odhlasovala, že hlasování o návrhu zákona bude až v pátek 18. 2. 2022 ve 13 h. Tedy ani vláda nepotřebovala projednání zákona v hodinách, ale připustila odklad o tři dny, což dokazuje, že jednání předsedajícího Skopecka bylo nejen v rozporu s jednacími pravidly a parlamentními

⁹ <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=77625>

zvyklostní, ale fakticky nebyl žádný důvod neprojednat zákon v běžných časech stanovených jednacím řádem, když závěrečné hlasování bylo až za tři dny.

Hlasování o zákonu bylo poslanci vládní koalice pevně zařazeno na pátek 18. 2. 2022 ve 13 hodin. Před hlasováním měl řeč opoziční poslanec Okamura, ale předsedající místopředseda Skopeček výslovně uvedl, že ve 13 hodin bude hlasováno o zákonu. Tedy avizoval případné přerušování jeho řeči. I toto pevné zařazení hlasování, které umožňuje přerušit řeč opozičního poslance je v rozporu s § 61 jednacího řádu o tom, že řečníka nelze přerušovat, protože místopředseda Skopeček vyjádřil úmysl přerušit bez ohledu na to, že by přerušovaný poslanec mluvil k věci nebo by nepřekročil pravidla pro faktickou poznámku.

5. Odlíšnost od situace při schválení zákona o evidenci tržeb

Navrhovateli je známo, že Ústavní soud se obdobnou situací porušení pravidel stanovených jednacím řádem při projednávání zákona v Poslanecké sněmovně zabýval při posuzování zákona o evidenci tržeb. Přitom došel k názoru, že byl porušen zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ale samo o sobě to nebylo důvodem pro zrušení zákona z důvodu neústavnosti jeho přijetí.¹⁰ Navrhovatel však považuje současnou situaci za významně odlišnou od zákona o evidenci tržeb.

Jednak již bylo vládní většině známo, že daným postupem porušuje zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, jelikož byl znám závěr Ústavního soudu v této věci nálezem ve věci zákona o evidenci tržeb.¹¹ Zatímco v době přijetí zákona o evidenci tržeb si mohla vládní většina namlouvat, že její postup je v souladu s právem.

Nyní vládní většina vědomě a úmyslně porušila zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Zde uvádíme, že i Ústavní soud jinak posuzuje chybu státních orgánů, jedná-li vadně, ale v nejasné právní situaci, a tvrději ji posuzuje, pokud své jednání nezmění, přestože již znají stanovisko Ústavního soudu. Lze zde odkázat na původní úpravu občanského soudního řádu, která umožnila bez jednání v jednoduchých případech rozhodovat ve správním soudnictví.¹² Ústavní soud nejdříve napravoval zneužití tohoto ustanovení formou ústavních stížností proti konkrétním soudním rozsudkům. Protože však soudní praxe neopustila zneužívání tohoto ustanovení k popření práva stran sporu se vyjádřit ústně před soudem, nezbylo nakonec Ústavnímu soudu než toto ustanovení zrušit.¹³ Tedy Ústavní soud se snažil změnit aplikaci daného ustanovení a teprve, když obecné soudy byly hluché k jeho rozhodnutím, přistoupil k razantnějšímu opatření - kasaci. Obdobně Ústavní soud ve svých rozhodnutích opakovaně poukazoval na ústavní deficit neexistence Nejvyššího správního soudu, na což zákonodárce též nereagoval. Proto Ústavní soud přistoupil k razantní reakci a zrušil celou část pátou občanského soudního řádu upravující správní soudnictví.¹⁴ Tedy Ústavní soud může v obdobných případech dospět k razantnějšímu zásahu, když jeho původní upozornění na nesprávný postup nevede k nápravě.

Navrhovatel se domnívá, že i když původně neuplatnil Ústavní soud kasaci vadně přijatého zákona, pak v situaci opakované musí zvážit to, že vládní většina i v budoucnu je připravena nerespektovat zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Přitom princip zákonitosti v činnosti státních orgánů je principem ústavním (čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 3 Ústavy). Bude-li Ústavní soud benevolentní, tím spíše bude pravidla zákonodárského procesu daná jednacím

¹⁰ Část VIb nálezů Ústavního soudu z 12. 12. 2017, Pl.ÚS 26/16.

¹¹ Bod 58 odůvodnění nálezů Ústavního soudu z 12. 12. 2017, Pl.ÚS 26/16.

¹² § 250f občanského soudního řádu č. 99/1963 Sb. ve znění do nálezů Ústavního soudu č. 269/1996 Sb.

¹³ Nález Ústavního soudu č. 269/1996 Sb.

¹⁴ Nález Ústavního soudu č. 276/2001 Sb.

řádem obcházet vládní většina, protože ji nezákonost, která nemůže být sankcionovaná zrušením nezákonně přijatého zákona, nebude vadit. Přitom je v jejich možnostech, změnit zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a omezit rozpravu či jiná práva opozice, ale to pokrytecky učinit nechce. Navenek ponechává zdání, že se práva opozice respektují, ale fakticky je nebude dodržovat, pokud to bude považovat ze svého pohledu vládní většiny za potřebné. Jediná možnost nápravy je zrušení takového vadně přijatého zákona. Konečně se takto Ústavní soud postavil proti zneužívání stavu legislativní nouze vládní většinou,¹⁵ což mělo razantní preventivní dopad a dosud k zneužívání tohoto institutu nedochází až do zákona č. 39/2022 Sb.

Další odlišností je, že v případě zákona o evidenci tržeb byl zákon projednáván delší dobu (návrh podán 4. 6. 2015, schválen Poslaneckou sněmovnou 10. 2. 2016). Zatímco v případě zákona č. 39/2022 Sb., jde o dobu podstatně kratší (návrh podán 20. 1. 2022 jako tisk 127, schválen po vrácení Senátem 18. 2. 2022). Tedy práva opozice nemohla být materiálně využita ve stejném rozsahu jako v případě přijímání zákona o evidenci tržeb.

Vláda předložila zákon až 20. 1. 2022, přičemž věděla od počátku o omezení účinnosti pandemického zákona do konce února 2022. Pakliže zákon považovala za tak důležitý a nutný, mohla jej předložit s takovým předstihem, který by umožnil jeho projednání podle jednacímho řádu Poslanecké sněmovny, aniž by musel být tento jednacím řád porušen.

6. Porušení ústavního pořádku

Postupem předsedajícího došlo k porušení ústavního pořádku i subjektivních ústavních práv poslanců na řádný a nerušený výkon jejich veřejné funkce. Moderní demokratický právní stát respektuje práva politické menšiny. Tato práva jsou upravena státem, který řídí politická většina. Je pochopitelné, že vládnoucí většině se nelíbí kritika opozice a její jednání, kterým opozice odmítá přijímat vládní návrhy, pokud dojde k přesvědčení, že jsou škodlivé pro lid i stát. Tento politický boj probíhá v Parlamentu a zde je regulován jednacími řády sněmoven. Pokud se vládní většině nelíbí určité jednání opozice, má moc změnit zákon o jednacím řádu příslušné sněmovny. Musí však takovou změnu učinit postupem stanoveným právním řádem, zejména ústavou, pro změnu zákona, ne svévolně ohýbáním a nedodržováním pravidel stávajících.

Jestliže je náš stát demokracií parlamentní a ne vládní, je logické, že zákony přijímá Parlament a vláda nemá právní nárok na přijetí zákona v jí určeném čase. Leda by jej spojila s hlasováním o důvěře. Parlament není jen vyprázdňeným demokratickým přívěškem vládní moci, který poslušně schvaluje vládní návrhy zákonů, jak je typické pro parlamenty totalitních států. Současná vládní většina si musí uvědomit, že již nejsme v období 1948-89 a nelze zastrašit vládu neposlušné poslance k určitému hlasování. Parlament je suverénním tělesem a jen jemu přísluší moc přijímat zákony. Vláda má jen oprávnění zákon navrhnout, nikoliv si vynucovat jeho přijetí.

Navrhovatel upozorňuje na to, že porušení práv poslance je závažnou věcí. Ústavní soud ji využil v kauze Melčák v nálezu č. 318/2009 Sb., kdy si na základě ústavní stížnosti poslance Miloše Melčáka přisvojil v Ústavě neobsaženou pravomoc rušit ústavní zákony. Pokud se přistoupí na stanovisko tehdejšího Ústavního soudu, které však část odborné literatury odmítá,¹⁶ pak takový zásadní zásah proti ústavní většině demokraticky zvoleného Parlamentu je možné

¹⁵ Nález Ústavního soudu č. 80/2011 Sb.

¹⁶ ZDENĚK KOUDELKA. Zrušení ústavního zákona Ústavním soudem. *Státní zastupitelství* 11/2011, ISSN 1214-3758, s. 9-23. BOLESŁAW BANASKIEWICZ: Demokracja pod specjalnym nadzorem. *Forum prawnicze* 1/2011, Warszawa, Wydawnictwo Szkolne PWN Sp. z o.o., ISSN 2081-688X, s. 56-68.

odůvodnit jen vážnými důvody. Takovými důvody nemůže být prostě to, že poslanec Melčák měl dostávat ještě více než půl roku poslanecký plat. Takovým vážným důvodem může být jen to, že poslanec Melčák měl právo ještě půl roku zastupovat své voliče aktivním jednáním v Poslanecké sněmovně. Pokud však byla respektována práva poslance Melčáka, musí být respektována i práva opozičních poslanců, když opoziční poslanec v zásadě může svou politickou činnost v Parlamentu realizovat právě vystupováním v Poslanecké sněmovně a předkládáním návrhů k hlasování. Pokud mu toto vládní většina zamezí, vyprazdňuje se opoziční zastoupení v parlamentu na pouhou pseudodemokratickou dekoraci k vládní parlamentní většině, jakou byly nekomunistické strany v rámci Národní fronty v době totalitního státu 1948-89.

Nelze akceptovat postoj vládní většiny prosadit zákon i za cenu porušení zákonné procedury jeho přijetí. Zákonnost je požadavkem ústavním a porušení zákonných pravidel při přijímání zákona je i porušením ústavy.¹⁷ Zákonost je základním právním principem v demokratickém právním státě parlamentní formy pro jakoukoliv činnost veřejné moci, včetně moci zákonodárné. Podstatou zákonodárné činnosti je i to, že přijímání zákonů nemá být unáhlené a že je pro ně nutno získat souhlas Parlamentu jako demokraticky zvoleného tělesa lidem, coby zdroje veškeré moci ve státě.¹⁸ Takový postup je ochranou před zneužitím moci. Vládní většina se fakticky vrací k praktikám před listopadem 1989, kdy řada ústavních principů a procesních pravidel sice formálně odpovídala demokratickým standardům, ale mocenské orgány státu samy porušovaly beztretně právo, které vytvářely. Taková praxe byla po zásluze kritizována jako praxe hluboce protidemokratická a nerespektující zásady aplikace práva v právním státě.

7. Judikatura Ústavního soudu ve věci práv parlamentní menšiny

Ústavní soud při posuzování parlamentních procedur uvedl:¹⁹ „...*Úcta k právům a svobodám jedince je proto také jedním z principů konceptu právního státu, který přijala Ústava České republiky, resp. je účelem fungování státu a státní moci. Respekt ke stejnému účelu se odráží i v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Z uvedeného plyne, že ani Parlament, resp. jeho obě komory nemohou při přijímání zákonů postupovat libovolně, nýbrž jsou vázány právem....Ústavní soud opakovaně vyložil zásady, pro které - mimo jiné též jako požadavek plynoucí z konceptu právního státu - je respekt k procesním (procedurálním) pravidlům nezbytný: "jen v procesně bezchybném procesu (ústavně souladném řízení) lze dospět k zákonnému a ústavně souladnému výsledku (rozhodnutí), a proto procesní čistotě rozhodovacího procesu (řízení) je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost a poskytnout jí důraznou ochranu. Jestliže takto připomenuté zásady vztahují se k ústavnosti řízení před orgány veřejné moci a k jejich v něm vydaným rozhodnutím (ke stanovenému postupu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), není nijakého rozumného důvodu se od těchto zásad odchýlit ve věcech kontroly zákonodárného procesu a v něm přijatých aktů (právních norem), neboť, byť se rozhodovací proces v zákonodárné činnosti do jisté míry liší od rozhodovacích procesů v řízeních před jinými orgány veřejné moci - a v tomto smyslu jej lze chápat jako rozhodovací proces sui generis - vůdčí zásady rozhodování, v němž se dospěje ke konečnému výsledku, jsou v obou případech identické; nadto nelze ztráčet ze zřetele, že důsledky plynoucí ze zákonodárných aktů jsou pro svůj celospolečenský dopad zajisté významnější, než je tomu v případech jednotlivých (vadných) rozhodnutí jiných orgánů veřejné moci. Vystupuje tedy - v zákonodárném procesu - do*

¹⁷ Čl. 2 odst. 3 Ústavy č. 1/1993 Sb. Čl. 2 odst. 2 Listiny.

¹⁸ Čl. 2 odst. 1 Ústavy č. 1/1993 Sb.

¹⁹ Nález Ústavního soudu Pl.ÚS 55/10, bod 62-75 odůvodnění.

popředí požadavek stálosti, přesvědčivosti a nezbytnosti právních aktů, na nichž právní stát, a souvztažně také život občanů v něm, spočívá; takovýchto aktů a také dosažení potřebné autority zákonodárných sborů nelze však dosíci jinak než respektem k pravidlům (zásadám legislativní činnosti), která si ostatně Poslanecká sněmovna jako významný nositel zákonodárné moci pro tuto svou činnost zákonem sama stanovila."

....Tak může získat parlamentní autonomie oproti dřívějším ústavním epochám novou aktuálnost skrze tu okolnost, že již proti sobě nestojí parlament a vláda, jak předpokládá klasická teorie, nýbrž hranice probíhá napříč parlamentním plénem, přičemž vláda a ji podporující parlamentní většina tvoří oproti opozici politickou jednotu. Parlament také musí reagovat na vzrůstající komplexitu regulačních potřeb. Proto musí moderní parlament rozvíjet strategie práci rozdělujícího spolupůsobení a koordinace politické tvorby vůle, nechce-li přijít o svou akceschopnost.

Zásadní ústavněprávní východiska parlamentních a legislativních procedur Ústavní soud zformuloval zejména v navrhovateli hojně citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 77/06, kde Ústavní soud opětovně zdůraznil nutnost dodržování pravidel legislativního procesu, neboť elementárním požadavkem i jen formálně chápaného právního státu je vyloučení libovůle z rozhodování orgánů veřejné moci, kdy nedodržení pravidel může vést nejen ke zpochybnění legitimacy přijatého rozhodnutí (zákona), nýbrž i jeho legality, což v daném případě skutečně vedlo ke zrušení napadených ustanovení zákona, a to pro rozpor procedury jejich přijetí s ústavními zásadami demokratického právního státu. "Dodržování procedurálních pravidel obsažených v uvedených pramenech práva je třeba vyžadovat proto, že ač adresátem těchto norem nejsou soukromé osoby, jejich nedodržení se v konečném důsledku může významně dotknout jejich základních práv." (viz bod 38).

Ústavní soud tak nejen důrazně apeloval na Parlament České republiky ve smyslu nutnosti dodržování principů tvorby souladného, přehledného a předvídatelného práva jako jednoho z atributů materiálně chápaného právního státu, nýbrž ústavně odůvodnil nutnost respektování demokratických principů v legislativním procesu (s oporou v čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky), které je třeba zohledňovat jak při úpravě, tak i při samotném výkonu procedury přijímání zákonů. Jinými slovy - z těchto principů plynou jisté nároky na podobu a interpretaci především jednacích ráďů parlamentních komor. Tyto principy je třeba nalézat ve spojení principu dělby moci s principy a funkcemi moci zákonodárné, a to zejména v ústavně zakotveném principu reprezentativní demokracie, založené na svobodném výkonu mandátu členů Parlamentu, na rovnosti členů Parlamentu jako reprezentantů lidu, ve svobodě projevu a ve svobodné parlamentní rozpravě (čl. 15, čl. 23 odst. 3 a čl. 26 Ústavy České republiky).

Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 77/06 označil za základní princip parlamentního rozhodování i princip pluralismu, který dovodil z principu svobodné soutěže politických sil (čl. 22 Listiny) a který jako charakteristika a znak každé svobodné společnosti tvoří jednu z podstatných náležitostí demokratického právního státu ve smyslu čl. 9 odst. 2 Ústavy České republiky. "Adresáti právních norem mají nepochybně právo legitimně očekávat, že případná omezení jejich základních práv provedená zákonem jsou výsledkem diskursu vedeného napříč politickým spektrem, a to diskursu, v němž všichni zúčastnění dostali příležitost se s projednávanou materií podrobně seznámit a informovaně se k ní vyjádřit. Náležitým je tak takový proces, který umožňuje otevřenou diskusi mezi zastánci konkurenčních názorů, včetně názorů menšinových. Proto vystupují do popředí procedury zajišťující jednak slyšení stranám, jednak formální kvalitu zákonodárného díla. Zákonodárná procedura se v této optice stává "skutečným zdrojem legitimacy zákona.""

Podobně jako v soudním rozhodování i v parlamentním rozhodování vyžaduje idea "spravedlivého rozhodnutí", která je imanentní právnímu státu, dodržení přirozenoprávní zásady slyšet všechny strany. Transparentní slyšení stran reprezentujících veřejnost přispívá k její identifikaci s produktem rozhodovacího procesu, v tomto případě se zákonem. Za určující charakteristiku parlamentního rozhodování je tak rovněž třeba považovat princip veřejnosti zásadně uplatňovaný při projednávání zákonů, který směřuje jak dovnitř, tak i vně parlamentní komory. Působení směrem dovnitř slouží ke svobodné tvorbě názorů členů parlamentní komory, působení směrem ven slouží k informování veřejnosti.

V neposlední řadě je třeba mezi demokratické principy legislativního procesu zahrnout i princip většinového rozhodování a od něj neoddělitelný princip ochrany menšin (čl. 6 Ústavy České republiky), jež jsou na parlamentní půdě představovány parlamentní opozicí. Mezi její základní funkce patří zejména artikulace menšinových názorů, předkládání alternativních návrhů k většinovým stanoviskům a rozhodnutím a kontrola vládnoucí většiny, to vše před zraky veřejnosti, tedy občanské společnosti, která si i tímto způsobem tvoří a upřesňuje svůj názor. Tyto charakteristiky se upínají k základním znakům demokratického právního státu.

Uvedený výčet demokratických principů legislativního procesu a s nimi související nároky na férovost používání pravidel upravujících proces tvorby politické vůle lze podřadit pod podstatné náležitosti demokratického právního státu, resp. samotnou jeho esenci a ve svém souhrnu vykreslují obraz "parlamentarismu nazíraného materiálně, tj. chápaného jako institucionalizovaná výměna názorů mezi reprezentanty názorově si konkurujících uskupení přítomných ve společnosti s cílem nalézt kompromis, který by uspokojil většinu původně názorově fragmentarizované společnosti."

8. Možnost omezit osobní svobodu dálkovým způsobem

§ 8a stanoví:

Zvláštní ustanovení o nařízení izolace nebo karanténního opatření

(1) Oznámení o nařízení izolace nebo karanténního opatření k ochraně před onemocněním COVID-19 může orgán ochrany veřejného zdraví učinit osobě, která je povinna se izolaci nebo karanténnímu opatření podrobit, ústně nebo písemně, a to i pomocí prostředku komunikace na dálku; o provedeném oznámení bezodkladně učiní písemný záznam. Ministerstvo stanoví vyhláškou podrobnosti způsobu a formy oznámení orgánu ochrany veřejného zdraví o nařízení izolace nebo karanténního opatření.

(2) Ten, komu byla postupem podle odstavce 1 nařízena izolace nebo karanténní opatření, může ústně nebo písemně, a to i pomocí prostředku komunikace na dálku, požádat orgán ochrany veřejného zdraví o prošetření důvodnosti jejich nařízení do 3 pracovních dnů ode dne, kdy mu bylo nařízení izolace nebo karanténního opatření oznámeno.

(3) Orgán ochrany veřejného zdraví prošetří důvodnost nařízení izolace nebo karanténního opatření do 3 pracovních dnů ode dne, kdy mu byla žádost podle odstavce 2 doručena. Shledá-li, že nařízená izolace nebo karanténní opatření jsou nedůvodné, zruší je nebo uvede, že byly nařízeny nedůvodně, nebo potvrdí, že nařízení izolace nebo karanténního opatření bylo důvodné. Výsledek prošetření orgán ochrany veřejného zdraví žadateli sdělí způsobem podle odstavce 1, nepožádal-li žadatel ve své žádosti o jiný způsob oznámení výsledku prošetření. Pokud orgán ochrany veřejného zdraví do 3 pracovních dnů ode dne, kdy mu byla doručena žádost o prošetření nařízení izolace nebo karanténního opatření, o výsledku

prošetření neinformuje osobu, která žádala o prošetření, považuje se nařízená izolace nebo karanténní opatření za ukončené.

(4) Na postup podle odstavců 1 až 3 se nevztahují části druhá a třetí správního řádu.

Dané ustanovení porušuje a dotýká se osobní svobody (čl. 8 Listiny) i svobody pohybu a pobytu (čl. 14 Listiny) ve spojení se zásadou, že nikdo není povinen činit to, co zákon neukládá (čl. 2 odst. 4 Ústavy, čl. 2 odst. 3 Listiny). Státu je umožněno nařízení karantény osoby podezřelé z nákazy či izolace nakažené osoby. Dosud zákonná úprava připouštěla, že jde o rozhodnutí orgánu veřejné moci (hygieny) plně podléhajícím správnímu řádu. Nyní však zákon umožňuje omezit základní lidská práva i prostředkem komunikace na dálku. To je revoluční čin v našem právním řádu. Samo o sobě zavedení tohoto způsobu do práva v okamžiku, kdy epidemie ustupuje, ztrácí materiální opodstatněnost. Rozhodující však je, že zákonná úprava je stručná a přenáší tak významné omezení ústavních práv lidí na pouhou vyhlášku Ministerstva zdravotnictví, tedy podzákonný právní předpis.

Z hlediska standardů právního státu neodpovídá to, že ústavní právo může být omezeno ústně bez prokázání doručení (alespoň fikcí), zákona vůbec nehovoří o poučení adresáta o možnosti poučení o opravném prostředku. Zákon vůbec nehovoří, jak se ověří totožnost osoby hovořící přes mobil. Mobilní telefon mají běžně k dispozici osoby odlišné od vlastníka a plátce komunikační služby – např. rodinní příslušníci, zaměstnanci, milenky apod. Tedy samotné ověření, s kým bylo hovořeno je neprůkazné.

Zákon sice umožňuje žádat prošetření tohoto postupu do tří dnů, ale vůbec se nevyjadřuje k tomu, zda toto prošetření je řádným opravným prostředkem a tedy nenabývá rozhodnutí právní moci, anebo nenarušuje právní moci, což má zásadní vliv na soudní ochranu, respektive počítání lhůty pro podání správní žaloby.

Tím, že zákon fakticky vyloučil správní řád z použitelnosti pro nařizování izolace a karantény vytvořil procesně právní vakuum. Toto nemůže nahradit chabá právní úprava a je nepřijatelné základní procesní pravidla, včetně možnosti účastníka se bránit, předkládat důkazy atd. upravit jen na podzákonné úrovni.

9. Stanovení řady nových povinností dotýkající se svobody podnikání - § 2 odst. 2 písm. b)

V § 2 odst. 2 pandemického zákona novela č. 39/2022 Sb. zařadila řadu nových omezení a povinností pro lidi i podnikatele, tím se dotkla i základního práva na podnikání dle čl. 26 Listiny. Vláda zde v zásadě vyšla z rozsudků Nejvyššího správního soudu a doplnila to, co ji původní znění pandemického zákona neumožňovalo činit. Paradoxem, který však zpochybňuje legitimitu z pohledu materiálních důvodů, je, že epidemie v zásadě omezila svůj rozsah z hlediska nebezpečnosti, omikron se stává běžným virovým onemocněním. Tedy stát celou epidemií zvládl za platnosti zákonné úpravy méně zasahující do práv jedince, ale na závěr si vláda pro sebe vyhrazuje další možnosti omezení práv lidí.

Základní změnou je možnost omezit nejen obchodní a výrobní provozovny, ale v zásadě veškeré podnikatelské činnosti (písm. b). Takové široké vymezení je nedůvodné. Vůbec zde není vazba např. na možnost kontaktu fyzických osob. Je řada podnikatelských aktivit, které v zásadě koná člověk sám a nepřichází do kontaktu s veřejností nad úroveň běžného společenského styku – např. tvorba počítačových programů, zpracování účetních dokladů apod. Také toto napadené ustanovení nepřihlíží k některým specifickým podnikatelským činnostem, které zajišťují realizaci základních práv a svobod. Konkrétně takto mohou být omezeni advokáti, kdy ovšem ve styku s klienty realizují jejich základní právo na právní ochranu a

právní pomoc. Uvedené ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) je natolik obecné, že opomenutí zákonodárce upravit vazbu tohoto omezení na možnosti přenosu nákazy – tedy zvýšeného pohybu lidí – a opomenutí zajistit vždy nedotknutelnost podnikatelských činností nutných pro realizaci základních práv, je tak závažné, že odůvodňuje zrušení tohoto ustanovení jako celek s tím, že je v možnosti zákonodárce jej upravit do případné podzimní vlny lépe.

Vláda má případné nástroje k řešení i mimo pandemický zákon v podobě možnosti vyhlášení nouzového stavu, absence napadených ustanovení, nevede k absenci možnosti vlády při zhoršení epidemie na ni reagovat. Ovšem její reakce bude v rámci ústavní úpravy nouzového stavu dle ústavního zákona o bezpečnosti. Pandemický zákon a stav pandemické pohotovosti nemá ústavní oporu, nelze z nich dělat náhradní nouzový stav zavedením stejných možností vlády ukládat povinnosti lidem jako za nouzového stavu jen na základě obyčejného zákona.

Též návrhovač poukazuje, že původně omezená účinnost do 28. 2. 2022, byla prodloužena do 30. 11. 2022 a zákon tak sice formálně je dočasný, ale jeho dočasnost je v charakteru dočasného pobytu sovětských vojsk. Nabývá dočasnosti na věčné časy a nikdy jinak.

10. Petit

Navrhujeme, aby Ústavní soud vydal tento nálezh:

V zákoně č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu č. 4/2022 Sb. a zákona č. 39/2022 Sb. se dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů zrušují

- § 2 odst. 2 písm. b) a c),
- v § 2 odst. 2 písm. d) slova "sportoviště ve vnitřním prostoru stavby, venkovního sportoviště",
- § 2 odst. 2 písm. e) a f),
- v § 2 odst. 2 písm. k) slova "nebo stanovení podmínek",
- § 2 odst. 2 písm. m)-v),
- § 8a,
- v § 10 odst. 1 slova „nebo podle § 69 odst. 1 písm. b) nebo i) zákona o ochraně veřejného zdraví, jehož účelem je likvidace epidemie COVID-19 nebo nebezpečí jejího opětovného vzniku",
- § 10 odst. 2 písm. f),
- § 10 odst. 3,
- § 11 odst. 3.

11. Žádost o přednostní projednání

Žádáme Ústavní soud o přednostní projednání, protože samotná účinnost je omezena do konce listopadu 2022 (tedy zatím). Hlavně však zákon na pouhé zákonné úrovni obsahuje razantní možnosti zásahu do základních práv lidí, fakticky se blížíci nouzovému stavu. Nemá ale ústavní oporu. To vše jsou důvody, pro které je vhodné, aby Ústavní soud rozhodl o návrhu přednostně.

Advokát Zdeněk Koudelka